

10. Mykytyuk, O.M. and Shyyan, O.I. 2009. *Kompetentnisniy pidchid do zabezpechenna zdorovogo sposoby hutta u spriatlivomu ecoseredovuchi* [Competent training for children in a healthy way of living in a healthy environment]. Lviv.
11. Mitina, L.M. and Asmakovets, E.S. 2001. *Emosionalna gibkost ychitela: psichologicheskoe sodержanie, diagnostika* [Emotional flexibility of the teacher: psychological content, diagnosis, correction]. Moscow.
12. Maslach, C., 1998. Prevention of burnout: New perspectives. *Applied and preventive Psychology*, 7, pp. 63-74.
13. Maslach, C., 1978. Job burnout: How people cope. *Public Welfare*, 36(2), pp. 56-58.

УДК 378:37.011.3-051:17.035.3(045)

DOI:10.31339/2617-0833-2020-1(28)-111-115

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Микуліна А. К., Михайлова К.В.

THE PROBLEM OF FORMATION OF THE NATIONAL CULTURES OF FUTURE TEACHERS

Mykulina Antonina, Mikhailova Kateryna

У статті розкривається проблема формування національної культури майбутніх педагогів в сучасних умовах. Проаналізовано сутність, зміст та засоби навчання, які включають в себе сукупність методів, прийомів, інтеграцію різноманітних видів художньо-естетичної діяльності.

Зроблено висновок про те, що процес формування національної культури майбутніх педагогів буде успішним завдяки використанню з боку педагогів раціональних форм і методів організації навчально-виховної діяльності студентів.

Ключеві слова: національна культура, народне мистецтво, майбутні педагоги, національне виховання, підходи.

The article has revealed the problem of formation of national culture of future teachers in modern conditions. It has been analyzed the sence, content and means of training, which include a set of methods, techniques, integration of various types of artistic and aesthetic activity.

The formation of the national student culture purposes of systematic, integrated, personally-oriented learning, which is ensured by the introduction of didactic conditions such as systematic, complex and integrated approaches.

It has been proved that folk art is an integral component of the formation of national culture and can become one of the ways of ensuring the development of students' personality, which implies the development of artistic and aesthetic experience, the ability to acquire new artistic ideas in the course of communicating with works of folk art.

It has been concluded that the process of forming of national culture of future teachers will be successful due to the usage of rational forms and methods of organizing students' educational activities.

Key words: national culture, folk art, future teachers, national education, approaches.

Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття), «Концепція національного виховання» та «Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні» ставить перед освітніми закладами важливі завдання формування національної культури, залучення молоді до художньої культури нашого народу. Здійснення цього тісно

пов'язано з підготовкою кадрів педагогічного профілю. У цій площині доцільне звернення саме до формування національної культури студентів – майбутніх педагогів, яким належить особливе місце у подальшому формуванні культури підростаючого покоління.

Особливого значення проблема формування національної культури майбутніх педагогів набуває в умовах глобалізаційних процесів у світі, суспільстві перехідного типу, коли стара система цінностей руйнується, а нова ще не сформована. Провідне місце у вирішенні цього питання належить, насамперед, підготовці педагога, спроможного розуміти особливості розвитку національної культури, вільно орієнтуватися в різноаспектному світі мистецтва. Студенти вищих педагогічних навчальних закладів повинні не лише набути високої фахової кваліфікації, а й стати одночасно носіями цінностей та ідеалів культури українського народу, здатними до національного виховання дітей дошкільного віку [3, с.100].

Аспекти національної освіти та виховання висвітлені у працях В. Бондаря, Ю. Руденка, Б. Ступарика та інших. Питання змісту форм і методів формування культури особистості, окремих аспектів національної культури при підготовці педагогічних кадрів висвітлювалися в кандидатських дослідженнях Ю. Белова, В. Зелюк, Є. Ковальської, І. Пастир та інші. Аналіз наукових праць вітчизняних учених доводить актуальність проблеми формування культури особистості засобами мистецтва для сучасної педагогіки.

На думку сучасних педагогів, національна культура проявляється в професійній діяльності, спілкуванні. Це означає, що сутність і зміст формування національної культури майбутніх педагогів визначається такими характеристиками, що поєднують у собі інтелектуальні, емоційні, вольові якості, професійно-моральні переконання, знання уміння й навички, тобто характеризують художньо-естетичну діяльність і ті вимоги до особистості педагога, яким він повинен відповідати [2, с.203].

Ефективність національного виховання студентів залежить від правильного вибору викладачем форм та методів організації освітнього процесу. Вони можуть і повинні виходити за межі традиційного аудиторного заняття, бути привабливими, цікавими, різноманітними, пізнавальними, інтелектуальними. Їх організація має враховувати різноманітні фактори: рівень розвитку студентів, можливості їхнього сприйняття, забезпеченість ілюстративним матеріалом, місце проведення, кількість студентів тощо. Вони можуть охоплювати певну групу студентів, або орієнтуватися на одного студента (індивідуальні завдання).

Комплекс засобів навчання включає в себе сукупність методів, прийомів, інтеграцію різноманітних видів художньо-естетичної діяльності. Завдяки цьому їх використання створюються значні можливості для реалізації інтегративного підходу до формування національного культури студентів.

Вивчення специфічних ознак образів народного мистецтва й засобів їх втілення у творах дає можливість класифікувати комплекс засобів й дослідити їх системні ознаки, а також розробити методику та зміст занять по використанню народного мистецтва як засобу національного виховання майбутніх педагогів.

Формуванню національної культури студентів, як певного рівня художньо-естетичної культури особистості, насамперед сприяє цілеспрямоване, систематичне, комплексне, особистісно-зорієнтоване навчання, яке забезпечується впровадженням таких дидактичних умов як системний, комплексний та інтегрований підходи.

Системний підхід передбачає, що відносно самостійні компоненти процесу формування національної культури особистості розглядаються не ізольовано, а в їх взаємозв'язку; проблеми, завдання, сукупності сил і засобів, що їх вирішують.

Комплексний підхід передбачає використання різних засобів, зокрема народного мистецтва, в усіх її проявах, а також використання різних методів, форм роботи зі студентами.

Інтегрований підхід дає можливість використання знань із культурології, історії, релігієзнавства, археології та різних видів українського мистецтва, використання цих знань як інтегрованої цілісної системи, у структурі якої зберігаються індивідуальні властивості

складових елементів [4, с.132].

Комплексний, системний та інтегрований підходи частково збігаються як цілісна система та доповнюють один одне.

Таким чином, комплексний, системний та інтегрований підходи при формуванні національної культури у студентів передбачає діалогічну взаємодію таких компонентів комплексу як наочність (ілюстрації, фотографії, побутові речі, демонстрація декоративних творів мистецтва), «слово» викладача та творчих завдань; використання комплексу та інтеграції засобів народного мистецтва; здійснення міжпредметної інтеграція; цілеспрямоване використання в навчальному процесі [4, с.135].

У процесі формування національної культури необхідно враховувати також сучасні методологічні підходи, на яких будується зміст і загальна логіка формування художньої культури: культурологічний, аксіологічний, особистісний, компетентнісний.

Народне мистецтво є невід'ємним компонентом формування національної культури й може стати одним зі шляхів забезпечення розвитку особистості, що в свою чергу передбачає розвиток таких умінь, як актуалізація власного художньо-естетичного досвіду, вміння здобувати нові художні ідеї в ході комунікативного спілкування з творами народного мистецтва, вміння користуватись невербальними засобами спілкування, вміння робити узагальнення, що в повній мірі сприяє не тільки формуванню цілісного художнього образу, а й допомагає сформувати індивідуальний цілісний образ на основі того чи іншого виду народного мистецтва [1,с.136].

Беручи до уваги складність феномену народного мистецтва, у роботі з національного виховання студентів засобами народного мистецтва, бажано використовувати взаємодію методів в процесі художньо-естетичної діяльності.

Метод характеризується як спосіб організації різних видів теоретичної та практичної діяльності, мета якої – набуття досвіду художньо-естетичної діяльності, а також системи прийомів або засобів діяльності. Інтегрування обох складових формування досвіду художньо-естетичної діяльності можливе через таку організацію навчально-виховного процесу, в основі якої лежить система нетрадиційних методів [2, с.96].

Досвід підтверджує, що лише пояснювально-ілюстративними методами, які посилюють репродуктивне засвоєння знань, неможливо успішно розвивати національну культуру майбутніх вихователів. Саме це зумовило необхідність використання нетрадиційних методів навчання, адже саме в них яскраво виявляється мистецький характер діяльності. Йдеться про використання методу евристики (застосування прийомів асоціативного, варіативного, аналітично-узагальненого мислення; емоційно підкріпленої потреби у творчості в процесі евристичної діяльності). До нетрадиційних методів були віднесені методи понятійні, які забезпечують умови для підготовки студента до імпрровізації; метод імпрровізації, який забезпечує творчі перетворення, активізує здатність до самовираження особистості; сенсорно-ігровий метод, що передбачає умови для вивчення диференційованих особливостей кожного виду народного мистецтва; метод діалогової взаємодії з мистецтвом, врахування особливостей механізму такої взаємодії; метод стимулювання й мотивації творчої діяльності студентів; методи асоціативні, порівняння, аналогії тощо.

Використання цих методів дозволяє подолати пасивність, інертність студентів, натомість активізуючи дії на основі творчості, сміливість творення нових художніх образів, розвиток самостійності й індивідуальності. Комплекс методів, які доцільно використовувати в ході вивчення курсу «Декоративне мистецтво та основи дизайну», сприяє засвоєнню мистецьких уявлень про декоративно-прикладне мистецтво, орієнтує на інтеграцію різних видів художньо-естетичної діяльності дошкільників.

Ефективність національного виховання пов'язана з новими формами спілкування. Національне виховання повинно орієнтувати майбутнього вихователя на варіативність, яку може забезпечити взаємодія й інтеграція різних видів мистецтва, яка забезпечується

наступними формами спілкування:

- продуктивно-творче (забезпечує реалізацію практичних знань у художньо-естетичній практичній діяльності);
- інтелектуальне спілкування, що забезпечує високий рівень пізнавальної діяльності;
- емоційне спілкування (передбачає формування почуттів на основі накопичення досвіду художнього сприйняття) [5, с.147].

Пізнання традиції є певним способом національного виховання, який супроводжується пошуком творчих стимулів, демонстрацією неординарних продуктів творчої діяльності, прийоми якої за зразком відображаються майбутніми вихователями. У ході вивчення матеріалу курсу "Декоративне мистецтво та основи дизайну" доцільно використовувати народні традиції в якості додаткового методу, що впливає на засвоєння художніх засобів декоративно-прикладного мистецтва.

Кінцевим результатом навчання майбутніх педагогів має стати не лише система художніх знань і вмінь, на що традиційно спрямовувалась традиційні освіта, а система художньо-естетичних цінностей і компетентностей — важливих складників естетично розвиненої особистості, що полягає в її здатності керуватися набутими художніми знаннями й уміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній практичній художньо-творчій діяльності згідно з універсальними загальнолюдськими естетичними цінностями й світоглядними позиціями. Вектор вищої освіти й виховання має спрямовуватись у площину цінностей особистісного розвитку майбутніх педагогів на основі виявлення їхніх художніх здібностей, формування різнобічних естетичних інтересів і потреб, становлення в кінцевому рахунку творчої індивідуальності кожного майбутнього педагога.

Отже процес формування національного культури майбутніх педагогів буде успішним завдяки використанню з боку педагогів раціональних форм і методів організації навчально-виховної діяльності студентів, послідовного формування вміння фантазувати та створювати образи в процесі художньо-естетичної діяльності.

Список використаних джерел

1. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Збірник документів, що регламентують роботу закладів освіти України. – Кіровоград 2004. – С. 134-140.
2. Кондрацька Л. А. Теорія і технологія культурологічної підготовки майбутніх учителів художньо-естетичних спеціальностей / Л.А.Кондрацька / Дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова – К., 2004. – 424 с.
3. Микуліна А.К. Художня культура як наукове поняття та професійна якість педагога / А.К. Микуліна / Педагогічні науки : збірник наукових праць. Херсонський державний університет. – Херсон : «Видавничий дім «Гельветіка», 2016. – Випуск LXIX. Том.2. – С. 100-104
4. Основи викладання мистецьких дисциплін / За заг. ред. О. П. Рудницької. – К., 1998. – 183 с.
5. Підкурманна Г. О. Художньо-педагогічна підготовка фахівців дошкільного виховання в педагогічному університеті / Г.О. Підкурманна/ СПб.: НДІХ Спб ДУ, 1998. – 277 с.

References

1. Konceptsiya xudozhn`o-estety`chnogo vy`hovannya uchniv u zagal`noosvitnix navchal`ny`x zakladax [The concept of artistic and aesthetic education of pupils in secondary schools]. 2004. Kirovograd, P. 134-140.
2. Kondracz`ka, L. A. 2004. Teoriya i tehnologiya kul`turologichnoyi pidgotovky` majbutnix uchyteliv xudozhn`o-estety`chny`x special`nostej [Theory and technology of cultural training of future teachers of arts and aesthetics. Dis. Dr. ped. Sciences]. Ky`yiv. MP Dragomanov National Pedagogical University, 424 p.

3. My`kulina, A.K. 2016. Xudozhnya kul`tura yak naukove ponyattya ta profesijna yakist`pedagoga [Artistic culture as a scientific concept and professional quality of teacher]. Pedagogical sciences: collection of scientific works. LXIX. Vol. 2. Xerson. «Gel`vetika», P. 100-104.
4. Rudny`cz`ka, O. P. 1998. Osnovy` vy`kladannya my`stecz`ky`x dy`scy`plin [Basics of teaching art disciplines]. Ky`yiv, 183 p.
5. Pidkurganna, G. O. 1998. Xudozhn`o-pedagogichna pidgotovka faxivciv doshkil`nogo vy`hovannya v pedagogichnomu universy`teti [Artistic and pedagogical training of specialists of preschool education at a pedagogical university]. Sankt-Peterburg. NDIX Spb DU, 277 p.

УДК [94+37.09]-042.3:37.013(485)

DOI:10.31339/2617-0833-2020-1(28)-115-117

HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE ESTABLISHMENT OF THE SWEDISH EDUCATION SYSTEM

Mochan Tatiana, Martyn Oksana

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ШВЕДСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Мочан Т. М., Мартин О. М.

The article deals with the peculiarities of the development of teacher education in Sweden, which were largely related to the socio-economic transformations in the country and significantly affected the formation of the educational environment of the country. The study found that, apart from the state, a significant role in the process of reforming the Swiss education system belongs to the various religious movements that were involved in organizing the education of the country's population. At the same time, the Swiss government is laying the legal foundations of a new school that influence the formation of the national school education system and teacher training.

Key words: education system, Sweden, teacher training, reform of the Swiss education system.

В статті розглядаються особливості становлення педагогічної освіти у Швеції, які значною мірою були пов'язані з соціально-економічними перетвореннями в державі та суттєво позначилися на формуванні освітнього середовища країни.

Наукові розвідки дають змогу констатувати, що значна роль у процесі реформування швейцарської систем освіти, окрім держави, належить різним релігійним течіям, які займалися організацією освіти населення країни. Разом з тим урядом Швейцарії закладаються законодавчі основи нової школи які впливають на становлення національної системи шкільної освіти та підготовку вчителів.

На основі проведеного дослідження можна зазначити, що в процесі становлення педагогічної освіти в Швеції спостерігаються такі основні тенденції: орієнтація на потреби школи та суспільства; удосконалення системи організації педагогічної освіти шляхом розробки та запровадження нових варіантів підготовки вчителя; зростання престижу вчительської професії.

Ключові слова: система освіти, Швеція, підготовка вчителів, реформування швейцарської системи освіти.

The development of teacher education in Sweden is linked to socio-economic transformations in the country, which have significantly influenced the formation of the educational

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>